

FOTO: PRIMOŽ LAVRE

Leta 1973 je bil Zmago Jelinčič osumljen vlomne kraje v Ameriškem informacijskem centru v Ljubljani. Dve leti pozneje je bil obsojen zaradi kraje v Narodnem muzeju.

Vlomilec Zmago Jelinčič

Za prvaka SNS in nekdanjega poslanca Zmaga Jelinčiča je znano, da je bil registrirani sodelavec SDV, saj se je ob razkritju dosjeja *Padalec* izkazalo, da je po nalogu tajne policije vohunil za Slovenci v zamejstvu in po svetu (med drugim tudi za nedavno umrlim Ljubom Sircem), prav tako tudi za britansko zgodovinarico Noro Beloff. Manj je znano, da je bila njegova prva služba v Ameriškem kulturnem centru v Ljubljani. Pisali smo že o dosjeju *Sončnica*, kjer so se znašli znani Slovenci, ki so zahajali v Ameriški center in nato o dogajanju poročali Udbi. V dosjeju se je znašel tudi Zmago Jelinčič, vendar ne v vlogi slovenskega Jamesa Bonda, kot se rad predstavlja, ampak glavnega osumljenca za vlom in krajo deviz iz predala upravnice centra.

Kot piše v poročilu uprave javne varnosti (civilne policije), je bila vlomna tatvina storjena v noči na 17. marec 1973, vhodna vrata so bila zaklenjena, odprto pa je ostalo straniščno okno, skozi katerega je očitno vstopil vlomilec. Ključce centra so imeli vsi zaposleni, od prostorov, kjer je bila blagajna, pa samo direktor Robert T. Coonrod in upravnica Vida Novak: »V pogovoru je nakazala kot osumljenca Jelinčič Zmagota, študenta, starega okoli 24 let, ki je bil jeseni 1972 pri njih honorarno zaposlen in so mu tam razmere zelo dobro poznane. Od njih je šel iz službe, ker sta bila z direktorjem sprta, ker je karamboliral avtomobil, ki so ga najeli pri rent-a-carju. Dejala je še, da se je Jelinčič z direktorjem sprl in mu dejal, da je vohun. Nazadnje pa je bil

v centru v sredo 14/3-1973 popoldne in povedal, da se bo poročil na Vrhniki.«

Poročilo o vlomni tatvini je pripravila tudi SDV v sklopu akcije *Sončnica*, 22. marca 1973 je med drugim zapisala: *Novak Vida nam je navedla Kobilico Igorja in Musek Matjaža, vendar je bila prepričana v njuno nedolžnost. Kot sumljiva je navedla Bartolj Iztoka, novinarja, in Jelinčič Zmaga, baletnika. Oba sta bila odpuščena že predčasno zaradi sumljivega vedenja in suma kraje (Jelinčič). Z njeno oceno se je strinjal tudi direktor USIC v Ljubljani Coonrod T. Robert. Ostalih zvez, ki imajo tudi dostop v pisarniške prostore (Rakovec Bernarda, Venturini Vanja, Novak Vilko, Regally Igor, Božič Peter) ni navedla.«*

Zmago Jelinčič se sicer dobro spominja upravnice Ameriškega centra, vendar pravi, da ne ve za vlomno tatvino. Zatrdil nam je, da ga takratna policija v zvezi s tem ni zasliševala, prav tako ni bil obtožen. Tudi dostopa do prostorov, kjer je bila blagajna, ni imel, ampak je s prstom pokazal na že pokojnega pisatelja Petra Božiča. Dejansko ni dokazov, da je bil Jelinčič tisti, ki je vlomil v blagajno Ameriškega centra in odnesel devize. Toda že leto pozneje je sodeloval pri kraji treh starinskih pištol in pribora iz 16. stoletja v Narodnem muzeju v Ljubljani in bil zaradi napeljevanja dveh študentov h kraji obsojen na pet let in šest mesecev zapora. Odsedel jih je tri leta in pol. Pozneje je zatrjeval, da ga je Udba zaprla zaradi zavzemanja za samostojno Slovenijo.

IGOR KRŠINAR